

SPORDISEADUSE MUUTMISE SEADUS

§ 1. Spordiseaduses (RT I 2005, 22, 148; 2009, 15, 93) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 punkt 2¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2¹) toetada oma haldusterritooriumil asuvate spordiorganisatsioonide tööd;“

2) seadust täiendatakse §-ga 8¹ järgmises sõnastuses:

„§ 8¹. Eesti spordiregister

(1) Eesti spordiregister (edaspidi *spordiregister*) on riigi andmekogu, milles töödeldakse teavet spordiorganisatsioonide, -koolide, -ehitiste ja treenerite kohta.

(2) Spordiregistri pidamise kord sätestatakse spordiregistri põhimääruses, mille kinnitab Vabariigi Valitsus määrusega.

(3) Spordiregistri vastutav töötaja on Kultuuriministeerium.

(4) Spordiregistrit peetakse vastavalt käesolevale seadusele, avaliku teabe seadusele, isikuandmete kaitse seadusele ja spordiregistri põhimäärusele.“;

3) paragrahvi 9 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Toetust makstakse üksnes spordiorganisatsioonile, kes on spordiregistri volitatud töötajale esitanud tähtaegselt spordiregistri põhimääruses sätestatud teabe.“.

§ 2. Seaduse jõustumine

(1) Seadus jõustub 2010. aasta 1. märtsil.

(2) Seaduse § 1 punkt 1 jõustub üldises korras.

Riigikogu esimees Ene ERGMA
Tallinn, Toompea
„.....“ „.....“ 2009
Algatanud Vabariigi Valitsus
„.....“ „.....“ 2009
esituskiri nr

Spordiseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

I Sissejuhatus

Eelnõu loomise on tinginud peamiselt kaks asjaolu. Esimene neist on 2009. aasta kevadel riigi 2009. aasta lisaelarve ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse vastuvõtmisega spordiseaduses tehtud muudatus, mida Kultuuriministeerium peab ebasobivaks. Teiseks on Spordikoolituse ja -Teabe Sihtasutus koostöös Eesti Olümpiakomitee ja Kultuuriministeeriumiga ette valmistanud Eesti spordiregistri (edaspidi *spordiregister*) asutamise. Spordiregistri asutamiseks ja tegevuseks luuakse eelnõuga õiguslik alus.

Eelnõu väljatöötamise kohustus on lisatud ka Kultuuriministeeriumi 2009. aasta tööplaani.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kultuuriministeeriumi asekanstler spordi alal Tõnu Seil (tonu.seil@kul.ee, 628 2206), spordiosakonna nõunik Tiina Beljaeva (tiina.beljaeva@kul.ee, 628 2328) ja õigusosakonna nõunik Peeter Papstel (peeter.papstel@kul.ee, 628 2347).

Seaduse vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus.

II Seaduse eesmärk

Eelnõul on kaks eesmärki.

1. Eelnõu esimene eesmärk on taastada spordiseaduse §-s 3 sisalduv säte algses sõnastuses, mis kehtis enne riigi 2009. aasta lisaelarve ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse jõustumist. Kuni nimetatud seaduse jõustumiseni 1. aprillil 2009 kehtis põhimõte „vallal ja linnal on kohustus toetada oma haldusterritooriumil asuvate spordiorganisatsioonide tööd“.

Hetkel kehtivas sõnastuses on aga lisatud eeltingimus „eelarveliste vahendite olemasolu korral“. Kultuuriministeerium sellist lähenemist ei toeta, millest anti teada ka selle muudatuse menetlemise ajal, märkides muu hulgas järgmist: „Kultuuriministeerium ei pea õigeks ühe omavalitsuste pädevusse jäetud valdkonna rahastamise võimalikku välistamist tuua esile teiste valdkondade seast, mille rahastamise otsustab omavalitsus temale riigieelarvest tasandusfondi kaudu eraldatud vahenditest“.

Kohalike omavalitsuste (edaspidi KOV) poolt spordiorganisatsioonidele eraldatavate toetuste kogusumma on umbes suurusjärgus **800 000 000 krooni**, mis on äärmiselt oluline ja mahukas osa spordi edendamiseks antavatest toetustest. Nimetatud toetus moodustab aasta jooksul kõigist spordivaldkonnale eraldatavatest rahadest (keskvõimutoetus, erasektor, sponsorlus) üle 50%. Sporditoetuste protsent KOV-i kogueelarvest on erinevate KOV-de puhul olnud väga erinev, lähtudes vastava omavalitsuse võimalustest ning moodustades KOV-i eelarvest 0,25-9%.

KOV-de sporditoetuste kogumahtu ja aastast summat ühe inimese kohta kajastab iga-aastaselt Eesti Olümpiakomitee ja Kultuuriministeeriumi poolt läbiviidav uuring, mille tulemused on järgmised:

- 2004. aastal kokku **576 671 007 krooni**, s.o 4,26% KOV-de kulueelarvetest ja tähendas toetust spordile suurusel keskmiselt 435 krooni inimese kohta aastas.
- 2005. aastal kokku **723 101 679 krooni**, s.o 4,32% KOV-de kulueelarvetest ja tähendas toetust spordile suurusel keskmiselt 536,62 krooni inimese kohta aastas.
- 2006. aastal kokku **863 421 194 krooni**, s.o 4,51% KOV-de kulueelarvetest ja tähendas toetust spordile suurusel keskmiselt 634,19 krooni inimese kohta aastas.
- 2007. aastal kokku **779 868 394 krooni**, s.o 3,76% KOV-de kulueelarvetest ja tähendas toetust spordile suurusel keskmiselt 387,31 krooni inimese kohta aastas.

Umbes 60% KOV-dele spordi toetuseks eraldatavatest summadest läheb investeringuteks ja kohalike spordibaaside ülalpidamiseks. Seega kasutatakse 40% otseselt sporditegevuse toetamiseks. See tähendab spordiklubide toetust, treenerite töötasusid, treeningute ja võistluste läbiviimise kulude katmist. Tegemist on põhilise ja olulise spordi toetamise viisiga kohalikul tasandil, mille abil arendatakse sporditegevust, sh luuakse laste- ja noorte sportimisvõimalusi.

Rahandusministeeriumi hinnangul ei sea hetkel kehtiv säte KOV-dele kohustus vähendada spordiorganisatsioonidele antavat toetust, vaid KOV-le anti lihtsalt suurem otsustuspädevus, samas on Rahandusministeerium ise maininud muudatuse võimaliku eeldusena KOV-de kulude ca 171 000 000 krooni suurust kokkuhoidu.

Käesoleva eelnõuga sisse viidava muudatuse täpsem eesmärk on välistada võimalus, et KOV, kasutades enda otsustuspädevust ning viidates eelarveliste vahendite nappusele või puudumisele, vähendab olulisel määral sporditoetusi. Selline toetuste vähendamine võib kaasa tuua inimeste tervise halvenemise, kuna ei looda piisavalt tingimusi spordi ja liikumisharrastusega tegelemiseks. Eriti oluline on tagada noorte

sportimisvõimalused, sh laste ujumisõpetuse korraldus, mis on aluseks aktiivse elustiili jätkamiseks täiskasvanu eas.

Eelnevast tulenevalt peab Kultuuriministeerium vajalikuks taastada algne sõnastus, mille kohaselt on seaduses üheselt mõistetavalt esitatud kohaliku omavalitsuse kohustus toetada oma haldusterritooriumil asuvate spordiorganisatsioonide tööd ilma tingimusteta.

Küll aga peab Kultuuriministeerium põhjendatuks teist 2009. aasta aprillis tehtud muudatust, mis annab KOV-le võimaluse näha vajadusel ette omaosaluse tingimused toetuse saamiseks, seega jäetakse eelnõu kohaselt see muutmata.

2. Eelnõu teine eesmärk on luua volitusnorm spordiregistri asutamiseks ja selle põhimääruse kehtestamiseks. Hetkel on spordiregister loodud eraõigusliku andmebaasina Spordikoolituse ja -Teabe Sihtasutuse poolt. Eraõiguslikul andmebaasil on aga mõningaid puudujääke. Kuna andmete esitamine ei ole andmesubjektile kohustuslik vaid vabatahtlik, kannatab spordiregistri representatiivsus, samuti andmete kvaliteet. Kuna puudub konkreetne seaduslik alus andmete kogumiseks ja töötlemiseks, ei suuda spordiregister hetkel täies mahus enda eesmärgke täita.

Eelnõuga pannakse spordiorganisatsioonidele ja spordikoolidele, samuti treeneritele kohustus esitada enda kohta andmed spordiregistrile ning registrile antakse õigus neid andmeid töödelda. Ka võimaldab spordiregistri tegutsemine riigi andmekoguna siduda seda X-tee kaudu teiste riigi ja kohaliku omavalitsuse andmekogudega.

Eelnõu kohaselt asutatakse spordiregister riigi andmekoguna, sätestatakse kogutavad andmed, vastutav töötleja ning antakse volitusnorm spordiregistri põhimääruse kehtestamiseks. Planeeritud muudatus aitab korrastada Eesti spordisüsteemi ja muudab selle avatumaks ning läbipaistvamaks, samuti hõlbustab Kultuuriministeeriumi tööd sporditegevuse korraldamisel. Riigi andmekogu staatus suurendab spordiregistri usaldusväärsust, kindlustab registri järjepideva toimimise ja annab võimaluse arendada register edaspidi kogu Eesti spordielu hõlmavaks infosüsteemiks, mida on võimalik kasutada nii kodanikul usaldusväärse info saamiseks kui ka riigil abivahendina sporditöö korraldamisel ja selle rahastamisel, samuti Statistikaametil üleriigilise spordistatistika koostamiseks vajalike algandmete allikana.

Plaanis on teha kodanikule veebilehe kaudu kättesaadavaks suurem osa spordiregistrisse kantud andmetest. Piiratud juurdepääsuga andmed (treenerite isikuandmed) loetletakse andmekogu põhimääruses.

III Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu paragrahvis 1 esitatakse spordiseaduses tehtavad muudatused.

Punkt 1. Muudetakse seaduse § 3 punkti 2¹ sõnastust. Muudatusega taastatakse spordiseaduses sõnastus, mis kehtis enne 1. aprilli 2009: „vallal ja linnal on kohustus toetada oma haldusterritooriumil asuvate spordiorganisatsioonide tööd“.

Punkt 2. Seadust täiendatakse §-ga 8¹, millega luuakse õiguslik alus spordiregistri loomiseks riigi andmekoguna. Esitatakse andmed, mida spordiregistris kogutakse, säilitatakse ja süstematiseeritakse (teave spordiorganisatsioonide, spordikoolide, spordirajatiste ja treenerite kohta). Antakse volitusnorm spordiregistri põhimääruse kehtestamiseks Vabariigi Valitsuse määrusega. Spordiregistri vastutavaks töötlejaks määratakse Kultuuriministeerium.

Seletuskirjale on lisatud rakendusakti (Eesti spordiregistri põhimääruse) kavand. Põhimääruse eelnõu kohaselt on spordiregistri volitatud töötlejaks Spordikoolituse ja -Teabe Sihtasutus.

Punkt 3. Seaduse § 9 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse ümber lähtudes sellest, et riikliku statistilise vaatluse korraldamise osas on seoses spordiregistri loomisega kavandatud muudatus – spordi korraldamisega (spordiklubidega) seotud teave esitamine ja kogumine hakkab alates 2010. aastast toimuma spordiregistri kaudu (tähtpäev 1. mai), kust edastatakse vajalik teave e-postiga Statistikaametile (tähtpäev 1. juuli).

Seetõttu on spordiorganisatsioonile riigieelarvest eraldatava toetuse maksmise eelduseks edaspidi tähtaegne registri põhimääruses sätestatud teabe esitamine spordiregistri volitatud töötlejale. Praegu kehtiva sõnastuse kohaselt on eelduseks nõuetekohane riikliku statistika aruande esitamine riikliku statistilise vaatluse korraldajale.

Eelnõu paragrahvi 2 kohaselt jõustuvad mõlemad spordiregistrit puudutavad sätted 1. märtsil 2010, § 3 punkti 2¹ muudatus aga üldises korras.

IV Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata uusi, vähetuntud ega võõrkeelseid termineid.

V Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole puutumuses Euroopa Liidu õigusega.

VI Seaduse mõjud

Seadusel on olulised sotsiaalsed mõjud. Spordi toetamine kohalikul tasemel on äärmiselt tähtis inimeste tervise seisukohalt ning tõstab kohaliku elanikkonna elukvaliteeti. Sporditegevuse toetamine on oluline laste ja noorte sporditegevuse juhendamisel läbi treeningute, võistluste, laagrite, ühisürituste, sportliku ellusuhtumise ja eluviisi kujundamisel. Ühtlasi on see parim vahend haiguste ennetamiseks ning narkootikumidest ja alkoholist eemalhoidmiseks, vähendades tulevikus haigekassa kulutusi.

Seaduses peab jääma KOV-le üheselt mõistetav nõue sporditegevuse tingimusteta toetamiseks, sest see omakorda hoiab kaudselt kokku kulutusi tervishoiule ning tagab inimestele parema elukvaliteedi.

Eesti spordiregistri loomine muudab süsteemsemaks ja efektiivsemaks sporditeabe kogumise. Nimetatud teave esitatakse ja kogutakse ühtselt ühes andmekogus, see vähendab omakorda teabeandjate koormust. Spordivaldkonda puudutava teabe koondamine võimaldab efektiivsemalt läbi viia riiklikke statistilisi vaatlusi, samuti langetada olulisi spordipoliitilisi otsuseid. Teavet saavad kasutada ministeeriumide, eelkõige Kultuuriministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Kaitseministeeriumi ametnikud, omavalitsuste spetsialistid ja volikogude liikmed, Statistikaameti spetsialistid, Eesti Olümpiakomitee, kõik spordiorganisatsioonid. KOV-i ametnikud saavad finantseerimisotsuste langetamisel ja objektiivse info hankimisel kasutada spordiregistri andmekogu.

Seaduse oluline positiivne mõju on teabele kergema juurdepääsu võimaldamine kodanikule, kes saab veebi vahendusel adekvaatset infot treenerite kvalifikatsiooni kohta (nt saab spordist osasaaja ja treeningutel osaleja hõlpsalt kindlaks teha, kas trenni läbi viival treeneril on vajalik kutse), spordisfääris tegelevate huvi- ja erakoolide kohta, samuti spordirajatiste kohta (võimalused, rajatiste parameetrid jne). Veebirakendus asendab senise ajakuluka teabehankimise e-posti või telefoni teel. Teabe kergem hankimine annab ka paremad võimalused spordi turvalisemaks ja mitmekülgsemaks harrastamiseks.

VII Seaduse rakendamiseks vajalikud kulutused ja seaduse rakendamise eeldatavad tulud

Spordiregistri asutamise ja pidamisega kaasnevad kulud on kavandatud Kultuuriministeeriumi eelarvesse ning on kooskõlas riigi eelarvestrateegia planeeritud vahenditega.

Ühekordne spordiregistri süsteemi arendamise kulu on umbes 1 000 000 krooni. Kultuuriministeerium on esitanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile täiendava eeltaotluse spordiregistri finantseerimiseks aastateks 2010-2011 1 200 000 krooni ulatuses, mis sisaldab 1 000 000 krooni ulatuses tarkvara loomist ja täiendamist ning 200 000 krooni ulatuses kasutajate koolitusi, kuna registri projekti raames on plaanis koolitada kõikides maakondades paiknevaid info haldamisega tegelevaid isikuid. Spordiregistri tarkvara orienteeruva maksumuse määramisel on lähtutud kogemuslikust hinnangust ja turul kehtivatest hindadest. Kultuuriministeerium tugineb tarkvara hindade arvutamisel viimase 3 aasta projektide hinnapakumiste keskmisel.

Iga-aastased spordiregistriga seotud kulud jäävad vahemikku 500 000 kuni 900 000 krooni.

VIII Seaduse rakendusaktid

Eelnõuga luuakse spordiseaduses volitusnorm Eesti spordiregistri põhimääruse kinnitamiseks. Eesti spordiregistri põhimäärus kinnitatakse Vabariigi Valitsuse määrusega, mille eelnõu esialgne kavand on lisatud käesolevale seletuskirjale. Määruse eelnõu väljatöötamist jätkab Kultuuriministerium samaaegselt käesoleva eelnõu koostööstamise ja menetlemisega.

IX Seaduse jõustumine

Seadus jõustub kahes osas. Spordiregistril puudutavad sätted jõustuvad 1. märtsil 2010. Seaduse ülejäänud osa (spordiseaduse § 3 punkti 2¹ muudatus) jõustub üldises korras.

X Eelnõu koostööstamine

Eelnõu esitatakse ministeeriumidele koostööstamiseks eÕiguse kaudu. Samuti esitatakse eelnõu arvamuse avaldamiseks Statistikaametile, Andmekaitse Inspeksioonile, Eesti Olümpiakomiteele ning Spordikoolituse ja -Teabe Sihtasutusele.

(allkirjastatud digitaalselt)

Laine Jänes
Minister

